

Îi cunoașteți?

Da, poți intra în legendă — în lumea copiilor — poți să le rămii prieten — din filele cărții sau de pe scenă — dar, vai, la fel de ușor, poți să fii uitat, pentru că după o generație, crește alta care-și cultivă alți eroi, alte personaje. Și mai e ceva: actorul devine — pentru copil — personaj. Poate e și firesc. (Chaplin a fost totdeauna Chaplin !) De aceea, Iurie e Iurie, Daniela e Daniela — aproape orice-ar juca. Avantaj ? Dezavantaj ? Copiii receptează ușor, direct, tot ceea ce spun eroii îndrăgiți, dar ei sînt crezuți mai mult cu identitatea din buletin decît cu cea din textul autorului. Dar, iubiți de copii, acești entuziaști care rid, cîntă și dansează, sînt cam uitați de cronicari și recenzenți, priviți cu îngăduință de esteți. Copiii totuși îi iubesc și arta răsplătește totul. Iar noi...

„BARONUL”

Spiritual în viață ca și pe scenă, N. Gărdescu, subțire om de cultură, actor de formație clasică, a devenit vedetă la „revistă” și celebru în emisiunile T.V. pentru copii. Și-a transformat „r”-ul graseiat în poantă și volumul corporal în argumente comice. N. Gărdescu l-a reînviat (cu ajutorul lui Octav Sava) pe Munchausen. N-ar fi ajuns mii de copii pentru ca Baronul să devină atât de cunoscut în lumea copiilor, cît au izbutit cîteva zeci de emisiuni cu „Val Vîrtej”. La apariția „Baronului” pe scenă, copiii exultă ! N. Gărdescu e de-al lor — unul mare, cu suflet de copil. Actorul preface cuvîntul — dar nu-l coborîră — astfel încît el să fie imediat preluat de copii, subliniază hazul discret, cu bonomie. E un mincinos simpatie; ceea ce face e umor nu satiră...

Păcat că acum joacă mai puțin pentru copii ! „Baroane”, spune... drept, de ce ?...

„DANIELA”

Această Annencov s-a născut odată cu televiziunea. Fetița mică, blondă, cu ochi albaștri, a crescut, a jucat și în piese clasice, dar a rămas tot Daniela care juca alături de Așchiuță. A fost cea mai frumoasă păpușă a copiilor telespectatori, o păpușă vie, expresivă, ironică, îndrăcită, certîndu-se sau sfătîndu-se mereu cu al ei Așchiuță. Subtilă, sensibilă, delicată, discretă, suplă, dar posedînd marele secret al „telefonului fără fir” în apropierea copiilor, Danielei trebuie să i se scrie sau să i se dedice piese speciale : cu Daniela personaj principal. În ultimii ani, universul Danielei s-a îmbogățit : cu un regizor — Andrei Brădeanu (ca soț) și o spectatoare (ca fiică).

TUDOREL POPA

El e — pentru copii — de două ori profesor : Paganel, la T.V., Știe Tot, la Radio. Pentru mine, e Tudorel, liceanul savant și fiu al unui savant medic, literat și erudit (Gr. T. Popa),

care știe la fel de bine matematică și poezie. Actor moldovean prin excelență, dicție și sensibilitate, Tudorel Popa e purtătorul oral al unei întregi antologii de anecdote, pe care le povestește înimitabil. L-am întâlnit recent la un spectacol pentru școlari, cu mâna în ghips, fapt care nu-l împiedică să dea viață muca-litului „musiu Charles” din *Coana Chirița*. Trecind strada cu o carte de matematică în mână, Tudorel a fost trântit de un taxi. Speriat... a rupt-o la fugă. „Sînt prima... victimă care a fugit de la locul accidentului!” îmi spunea el.

Asta e Tudorel: dramatie, tragie în *Incident la Vichy* sau *Prețul lui Miller*, amuzantul neamț în *Viața e ca un vagon*, sau subtil ironicul... Paganel. Inteligent, distins pe scenă, jucînd „parizian”, Tudorel e iubit de copii și ar putea fi adorat dacă ar avea în ce juca!

GENOVEVA PEDA

De mai mulți ani, această fetiță durdulie nu mai crește. A rămas păpușa uimită, parcă dintr-o poezie de Elena Farago, privind lumea cu ochi mari, candizi. În spectacole, Halie e de obicei băiețelul; Genoveva e însă fetița. Voce, mișcare, candori, rotunjimi, grație de copil, șiretenie și haz discret. Genoveva iradiază sănătate, încredere, e totdeauna tonică, dar poate e și ușor tristă, puțin, atît cît îi stă bine unei fetițe.

Renunțînd la rolurile teatrului „mare”, Genoveva a scris de-a-lungul anilor o filă deosebită în teatrul pentru copii, filă de-a-lungul căreia se vor mai așterne probabil încă multe nume de eroi...

ALEXANDRINA HALIC

Ce mare actriță e micuța asta! Am cunoscut-o, de mult, plîngînd cu hohote... O scosese din Institutul de Teatru: pentru că nu avea perspective — mică, chip de copil, firicel de voce! Împreună cu Ion Cojar am văzut în ea interpretul (vedeți, am spus... *interpretul!*) ideal pentru „*Băiatul din banca a doua*”. Succes! A fost reprimată la Institut. L-a absolvit, a jucat mult. Anii au trecut. Acum se montează spectacole speciale pentru ea. E un... „băiețel” ideal, sfios, entuziast, timid sau obraznic. Are totdeauna o grație și o poezie, parcă într-o lume interioară, trădată doar de lumina ochilor. E precisă în joc: are gesturile firești ale copiilor, ritmurile, cadențele lor. Se spune că băiețelul lui Halie (așa i se spune — nu Alexandrina, Sanda etc... ei băiețește — Halie!) asista la un spectacol în care juca mama lui. Mîndru, el s-a întors spre sală: „Băiatul ăsta e... mămica mea!”

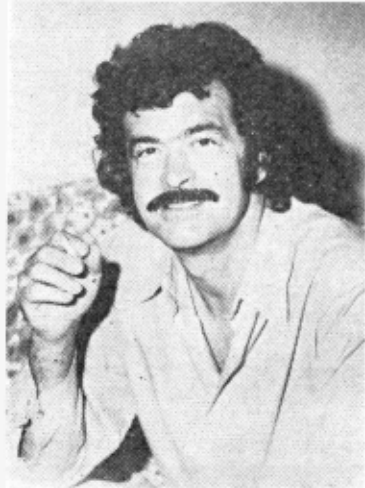
BRÎNDUȘA-ZAIȚA SILVESTRU

Grația și mișcarea elegantă întruchipată în păpușă... Brîndușa animă orice obiect, poate juca și o piesă doar cu un condei și o pereche de ochelari. Face un spectacol „pe degete”, o reprezentatie de una singură. Recent publicul și ziarele elvețiene au aplaudat-o cu entuziasm pentru un recital susținut mai multe zile la Geneva. Ea singură, păpușile și copiii!

Brîndușa transmite păpușilor o căldură umană, o trăire de un firesc uluitor. Păpușile se contopesc cu ființa actriței. Ajunge un gest — expresiv — o mișcare, pentru ca o păpușă să devină „eineva” și să cucerească pe cei mici... O păpușică minuită de Brîndușa poate fi lirică, sentimentală, poate fi comică și violentă, poate emoționa, pînă la lacrimă.

La televizor, cu păpușile pe genunchi, Brîndușa țesuse un serial. De una singură! În deplină maturitate artistică, Brîndușa e o artistă adevărată!

IURIE DARIE

Prima dată l-au iubit adolescenții și adolescentele. Juca, la premieră, rolul principal în *Nota zero la purtare*. Dar, de mult era iubit de copii ca desenator la revistele lor, ca ilustrator de cărți. Apoi, a inventat o emisiune cu desene și cu o fetiță, — Mihaela. Copiii se uită cu gura căscată la acest uriaș care ride cu 100 de dinți albi ca un copil, care dansează, sare într-un picior și e la mintea copiilor.

E cuceritor !

Ăsta e Iurie !

ZOLLA

Cu nume ilustru, Zolla e unul din cei mai neliniștiți marionetiști. Nu are astimpăr nici noaptea, cînd cucerește, cu numere excentrice, aplauzele noctambulilor în spectacolele de bar. Zolla inventează, creează și recrează păpuși. Are un palmares formidabil de „tipuri” și succese. Dă viață unei dansatoare hilare, unui rățoi grotesc, unui călușar troytitor, dar cine-i poate uita delicatul, suavul, fermecătorul *Mic priinț* ?

La capătul sforilor, prin fluidul degetelor se transmite, ca pe coardele unei harfe, mișcarea desenată geometric, dar totuși nu rigid. Marionetele lui Zolla au viața lor, o viață proprie, au stil, au ritm, mult ritm. Partenerul lor e Zolla. Dansează cu ele (și e un bun dansator), le minuieste „la vedere”, demitifică, dar făcîndu-te să crezi în ele... A colindat străinătatea cu teatrul său în valiză, a venit încărcat de aplauze, dar la teatrul său trudește pe brînci, zilnic, bucurînd copiii cu fel de fel de cocoșei, căluți, împărați și prințese. Merce în căutare de nou, merce inventînd, casa lui Zolla e populată cu mai vechile și, mai ales, viitoare sale personaje.

Orice întîlnire cu arta acestui marionetist e reconfortantă. El unește poezia cu umorul. Rezultatul — datorat lui Zolla — e încîntător.

AȘCHIUȚĂ — GRAD

Îl cheamă Justin Grad și, ca student la Institutul de teatru, visa să-l joace pe Hamlet sau Romeo. Dar, a colindat lumea cu... Așchiuță. Mai exact, cu surorile lui Așchiuță — păpușile. Grad l-a inventat pe Așchiuță și foarte repede copilul lui de lemn a devenit un prototip. Un erou. Ungurii îl au pe Mayala (Stafidă), belgienii pe Plum-Plum etc. Noi îl avem pe Așchiuță ! Cu vocea lui care amintește pe cea a păpușilor de iarmaroc, ușor ironic, puțin alintat, înțepător, criticînd năravurile, dînd sfaturi — ascultate, făcînd glume — aplaudate. Așchiuță e un năpîrstoc — cu doi ochi șugubeți și o pălărie suie. Dar el se mișcă, vorbește, bate la inima copiilor. E... Așchiuță. Ar fi meritat să apară cărți cu Așchiuță, bomboane, șocolată cu Așchiuță și, de ce nu, o piesă cu Așchiuță ! La teatru — în piese — Justin Grad e un actor complex, rafinat, un mini elastic, un profesionist excelent.

Dar, cel mai cunoscut e tot ca... Așchiuță !

Aceștia sînt numai cîțiva dintre „ei”. Să o mai amintim pe fetița minune Mihaela Istrate, voce de aur și precoce profesionalitate, pe Alec Lupu, băiatul delicat, distins și înțelept de la Tolba cu scrisori, pe Cristina, suavă și grațioasă ca o floare, și pe alții alții. Și totuși, concluzia este că noi, toți, am scris și am făcut încă prea puțin pentru acești „Feti frumoși minunați” ai zilelor noastre... Deci...

Alecu Popovici